

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no. Maij.

Feria tertia: de formidabilib[us] iudicij signis. Sermo. xxv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

Feria. III. post Inuocauit. Sermo XXV

ait sapiēs Eccli. ij. dissolutis corde. Et
rlf. Ube vobis viri impij q̄ derelictis
legē dñi. Et Esaie. f. Ube gēti peccatō
ci. et. iij. Ube impio in malis suis. Et
rlv. Ube qui contradicit factori suo. Et
Apoca. viij. Audiuī vocem vnus aq̄
le volantis per mediū celi voce magna
clamantis et dicentis: Ube vbe vbe ha
bitantibus in terra: idest iniquis pec
catoribus et malis hominibus. O hu
mana presumptio. O detestabilis et pe
riculosa confidentia eorū qui in sua ma
la vita dei iudicium non formidāt. O
insensati peccatores cogitare diligēter
quid acturi eritis vel quid responsuri
in extremo iudicij die: et dum cognosci
tis nullā esse in vobis astutiā nullāq̄
virtutem quibus iudicij eterno possi
tis obistere: reuertimini ad p̄nitiam vt
sic esse valeatis de numero electorum
qui percipient regnum eternū in quo
deus cum omnibus sanctis viuūt et re
gnat in secula seculorum. Amen.

¶ Feria tertia post Inuocauit: de for
midabilib⁹ iudicij signis. Sermo. xxv.

Isciebat oēs

uendentes et emētes de
templo. Mat. xxi. et in
euāgelio hodierno. Et
terribilis apparebit in
iudicio xps clare ostendit nobis sacra
euāgelica lectio hodierna in qua narra
tur celebre ac famosum iudicij et signū
potestatis q̄ erat in xpo qui solus po
tuit flagello facto de funiculis grandē
multitudinē foras tēplū eijcere. Cōue
nerāt q̄dē ibi vt solet fieri populi ī ma
gno nūero neq̄ inuētus est q̄sq̄ q̄ pote
rit resistere stuti q̄ erat in vno solo ho
mine iesu xpo p̄pter latēte ei⁹ diuinita
tē. Ipe ergo vt potuit eijcere adhuc in
nra humilitate p̄sistēs oēs uēdentes et
emētes de templo: uēturus est in maie
state sua ad segregādū a p̄sortio iustorū
cunctos peccatores impenitētes: ante
tū aduētū ei⁹ p̄cedēt terribilia signa q̄
in hoc sermone merito p̄replari debe

mus vt p̄ illoz recordationē deū timē
tes et ad p̄nitiam redeētes nō inueniam
in numero illoz quos xps tā acriter a
sua facie eiecit eternalr p̄dēnabit. De
ipsis ergo signis iudicij tria mysteria
principalia erunt declaranda.

Primū dicitur conditio.

Secundū ratio.

Tertium conclusio.

¶ Quod imminente iudicij tempore mul
ta signa fient in sole luna stellis: in ce
lor in terra: in angelis: et quasi in oib⁹
alijs creaturis.

Capitulum. f.
Primū mysteriū p̄replandū
de signis dicitur p̄ditio. In quo
videre debem⁹ q̄ia erūt et
cui⁹ p̄ditiois signa iudicij.

¶ In Ric. in. iij. xlvij. di. ar.

f. q. iij. inducit Hiero. q̄ in annalib⁹ iu
deorū scribit se legisse. xv. signa q̄ sunt
hec. Prima die oīa maria exaltabūt
xv. cubitis supra oēs mōres. Secūda die
oīa equora p̄sternent in pfundū: ita vt
vix possint videri. Tertia die redigētur
in statū antiquū. Quarta oēs q̄ belue
q̄ mouent in aq̄s p̄gregabunt et eleua
bunt sup aquas mugitēs. Quinta oīa
volatilia celi p̄gregabunt in cāpis: nō
gustabūt neq̄ bibēt: s̄ emittent voces
quasdam quasi flebiles. Sexta flamina
surgēt ab occasu solis ignea p̄ facie fir
mamēti vsq̄ ad ortū curretia. Septi
ma oīa sydera erraticā et fixa sp̄rgent
ex se igneas comas: sicut comete. Octa
ua magn⁹ terremot⁹ erit: ita vt oīs al
ta edificia p̄sternant. Nona oēs lapi
des scindent et vna petra collidet aliā.
Decima oēs plāte fluēt sanguineū ro
rem. Undecima oēs montes et colles et
edificia in puluere redigent: Duodeci
ma oīa aialia ueniet ad cāpos de siluis
et mōtib⁹ rugietia et nihil gustatia. Des
cimatertia oīa sepulcra ab ortu solis
vsq̄ ad occasum patebūt cadaueribus
ad resurgēdū. Decimaq̄rta hoies de ha
bitaculis suis recedēt discurredo atto
niti uelut amētes et nō audietes loqui.
Decimaq̄nta oēs hoies morient et res

Feria. III. post Inuocavit.

furgēt cū mortuis lōge añ defuncti. Et quis scertum sit vtrū talia signa sint pcessura iudiciū: cū Hiero. ea non affirmet sed tm̄ legisse se asserat tm̄ ex euangeliū textu tria signa infallibiliter et certitudinaliter colliguntur.

Prīmū dī: corpoz celestiu imutatio.

Secm̄ euāgelicay virtutū cōmotio.

Tertiū signū redēptoris apparitio.

Prīmū signū h̄t Mat. xxiij. vbi dī: Sol obscurabit et luna nō dabit lumē suum: et stelle cadēt de celo. Et Lu. xxi. Erūt signa in sole et luna et stellis. Et h̄ p̄dixit Esa. xiiij. Stelle celi et splēdor earū nō expādēt lumē suū: obtenebratus est sol in ortu suo: et luna nō splēdebit ī lumine suo. et Apoc. viij. Quart⁹ āgel⁹ tuba cecinit et p̄cussa est tertia ps solis et tertia ps lune et tertia ps stellay: ita vt obscuraret tertia ps earū. Circa obscuratiōē solis notādū est fm̄ Alex. in ij. pre summe. q. xxv. mē. f. ar. f. et Ric. q. sequunt magr̄m. xlvij. di. q̄rti li. ar. f. q. v. q. solē et lunā obscurari pōt itelligi vel in ip̄o aduētū iudicis. et sic dicūtur obscurari nō sui luminis puatiōe sed supueniēte maioris luminis claritate. Et h̄ p̄dixit Esa. xxiij. Erubescet luna et cōfundet sol cū regnauerit dñs exercitū in mōte syon et i hierlm̄: et in cōspectu senū suoz fuerit gloriūficatus. Pōt etiā itelligi solē et lunā obscurari ante iudicis aduētū: et sic patiens eclypsim supnaturalr̄: qm̄ si paterent p naturā nō oporteret hoc poni inter signa cū multoties hoc acciderit. S; credendū est qd̄ p naturā patiens sil eclypsim ad terrore hoim̄. Per naturā em̄ ipossibile esset qd̄ sil paterent eclypsim: q; naturalis eclypsis solis causat p interpositionē lune inter aspectū nrm̄ solisq;. Et naturalis eclypsis lune p interpositionē terre diametralr̄ iter solē et lunā. De illa q̄ eclypsi sic pp̄bauit Jobel. ij. Sol p̄uertet in tenebras et luna i sanguinē: anteq̄ ventat dies dñi magn⁹ et horribilis. De casu etiā stellarum fm̄ Aug. xx. de ciuit. dei. c. xxiij. credēdū est

q̄ tropica sit illa locutio q̄ dī: stellas cedere de celo: eo qd̄ pp̄rie loquēdo verficari nō posset: q; corpora celestia non sunt grauita nec corruptibilia. vt dicit Aristo. s. de celo et mūdo. Ideo dicuntur cadere de celo: q; videbunt lumine suo priuari superueniēte claritate maioris. Vel pōt intelligi qd̄ stelle cadēt de celo quātū ad apparitiōē: q; inflāmati vapores in tāta multitudine descēder q; videbit aspiciētibus qd̄ sint stelle de celo cadētes. Et Sēcōm̄ signū erit angelicarū virtutum cōmotio. De quo Mat. xxiij. Virtutes celoz mouebuntur. Et hoc fm̄ doc. p̄fatos pōt duplr̄ intelligi. Aut p ordinē virtutū q̄ fm̄ Dio. lib. de ange. hierar. est mediū in media hierarchia: aut p oibus celestibus spiritib; Primo modo p tāto virtutes celoz mouebunt: q; angeli illi ordinis quoz offiū est circa mundā regimē gerere: faciēdo aliqua facta insolida ad reuocandū mētes hoim̄ in deū: p modicū t̄p̄o: ante xp̄i aduētū faciēt facta maioris admirationis q̄ vnq̄ ante fecerint. Et in ip̄o xp̄i aduētū mouere cessabūt corpora celestia. Accipiendo h̄o virtutes pro oib; angelis beatis dicunt moueri fm̄ magr̄m nō metu dānationis vel aliqua pturbatione pauoris: s; quādā admiratione eoz q̄ videbūt. Et sic intelligitur illud Job. xxvj. Columne celi pauēt et tremiscūt ad nutū ei⁹. Et tertiū signum dī: signū redēptoris apparitio. de quo in euāgel. Mat. xxiiij. Tūc apparebit signū filij hominis. Qd̄ multipliciter pōt intelligi fm̄ Alex. in. iij. Uno modo signū illud pōt dici signū crucis. de quo cantat ecclia. Voc signū crucis erit in celo cū dñs adiudicandū venerit. Et L h̄y. Erur apparebit sole lucidior existens. Sēcō modo pōt dici signū passiōis in carne xp̄i. iuxta illud Zach. ij. Videbūt in quē trāssixerunt. Et Apoc. f. c. Videbit eū ois oculus et qui eū pupugerunt. Tertio modo pōt intelligi signū crucis impressum mētib; fidelū. Dec sunt signa q̄ colligunt

ex euangelio. Tñ vt Lucas addit. xxi. Et in terris erit pressura gentium p̄e pfusio ne sonit⁹ maris ⁊ fluctuū: vsq; vniuerso orbi. Jd non est dubitandū q̄ ante diē iudicij videbuntur terribilia signa: nō solū in sole ⁊ luna ⁊ stellis: veruetiā in aere: in auib⁹: in terra: in arborib⁹: in mari: in animalib⁹: in aquis: in fluminibus: et in omnibus abyssis.

¶ Q̄ signa predicta in precedenti capitulo sicut ad significandum terribilitatem iudicis: ⁊ ad accusandum peccata vel quasi ad compatiendum suo modo miseris damnatis. Caplm. ij.

Secundū mysteriū p̄teplan: dū dī ratio. In quo p̄sidera re debemus quare predicta signa fiēt ante diem iudicij: Et dicit potest q̄ p̄pter tres

rationes.

Prima dī ostensionis.

Secunda accusacionis.

Tertia compassionis.

¶ Prima ratio dī ostensionis ad ostēdēdū q̄ terribilis erit aduentus filij dei iudicantis q̄n creature sue tātū terrore incurient hoib⁹. Jd Greg. in homel. di. Multa debēt mala p̄currere vt malum valeat sine fine nūciare. Nā si timēt homines isolitā solis obscuracionē: sicut Aerg. di. s. Beor. Ille etiā extincto miseratus cesare romā. Eū caput obscura nitidum ferrugine tenit. Impiaq; eter nā timuerūt secula noctē. Si timēt nō cōsuetas tenebras: sicut egyptij de qb⁹ dī Ero. x. Facte sunt tenebre horribiles in vniuersa terra egypti trib⁹ dieb⁹ nemo vidit fratrem suū nec mouit se de loco in quo erat. Si timēt terremotū: si ventoz vehemētiā: si nocturnos strepit⁹: si draconū aut sc̄p̄tū sibilos leo nūq; rugit⁹: ⁊ h̄mōi quāto magis timebūt tremendā vocē seuerissimi iudicis dānatis ⁊ exprobat⁹ malos. ¶ Secda rō illoz signoz dī accusacionis. Oēs enī fere creature imutabunt parate ad vindictā p̄ctōres. iuxta illud Sap. v. Ar mabit creaturā ad vindictā inimicorū

suoz. Nā cū deus oēs creaturas fecerit ad hoīs vtilitatē: ⁊ oēs deo obediērit homini fūiedo. ip̄e dō hō rebellis ⁊ inobediēs creatori suo extiterit: iō accusabūt eū quasi ingrātū. Clamabit nāq; suo modo celū. O deus omps ego hoī ministravi cū planetis meis influēdo sup terrā alia operando q̄ iussisti. ipse dō te offendit: q̄ vindicta iussisse iudex Clamabunt sol ⁊ luna ⁊ stelle. O deus magne nos dedimus peccatorib⁹ lucē vt tuum p̄sequeremur imperiū: illi dō in omnib⁹ te p̄tēpserunt fac ergo vindictā. Clamabit hoc modo aer: clamabit terra: clamabunt aque ⁊ oīa que in eis sunt. Ideo Hugo de sanctovictore ait: In die illa vltiōis nihil habebit quod respōdere possit homo peccator: vbi celum ⁊ terra: sol ⁊ luna: dies ⁊ noctes: ⁊ totus mūdus stabūt aduersum nos in testimoniū p̄ctōz nostroz. ¶ Tertia rō illoz signoz dī cōpassionis. Mouebūt tur vtiq; quasi quodā affectu pietatis ⁊ cōpassionis oēs creature ad cōpatiēdū dānatis miseris. Vñ Lhyb. super Mat. ait: Patrefamilias moriēte domus eius turbat: familia plangit et nigris se vestib⁹ induit. Sic humano genere circa finē cōstituto celi ministeria lugent candore deposito tenebris induunt. Plāget ergo sol dānationē hominū: plāget luna: plāget stelle: plāgent oīa elementa: ⁊ vniuersa q̄ creata sunt. O q̄ durus es: o tu p̄ctō: q̄ ferus q̄ tribuipi crudelis qui te damnandum conspicis et morti sempiternae ad iudicandū: ⁊ tamen nō ploas. Plāget q; sol te plāget. plāget: quia plāget te luna. plāget: quia plāget te stelle. Sed melius plāget vt non plāget: plāget quia offendisti deus: vt tibi indulgeat. Plāget per p̄tritionē ⁊ postula veniam. plāget per timorem vt sic penam effugias. O sareum pectus. O adamātinū cor: o insensibilis mēs peccatricis anime que audiēdo ea que dicimus non commouetur: non compungitur: nō excitatur: non deponit p̄ctā:

Feria. III. post Inuocauit. Sermo XXV

nec reuertitur ad dñm deū suum.
Quod terribilis erit vox tube vocantis
 mortuos ad iudiciū: et quod virtus diuina
 erit causa efficiēs reformationis corporū
 et resurrectionis mortuorū: et vox tube
 erit causa instrumentālis. Capm. iij.

Eritū mysteriū contemplan-
 dum de signis iudicij dicit
 cōclusio. Concludetur nāq;
 oīa signa terrois i illo vno
 pauescēdo qđ erit vox tube.

de qua. s. *Coz. xv.* *Canet eñ tuba et mor-
 tui resurgēt in corrupti: et nos immuta-
 bimur.* s. in aut *Richar. di. xliij. iij.* libri
ar. iij. q. iij. Vox tube non erit causa effi-
 ciens reformationis corporū et vnionis
 aforū ad illa: sed virtus diuina. Erit
 tñ cā instrumentālis. ideo. s. *Thessal. iij.*
 In iussu et in voce archangeli et in tuba
 dei descēdet de celo. Ubi ponunt tria q̄
 cōcurrent ad resurrectionē mortuorū.

Primum erit iussio.

Secundū reformatio.

Tertium sonatio.

Primū erit iussio: q̄ xps iubebit pul-
 ueres seu partes quascūq; corporū mor-
 tuorū recolligi per mysteriū angelicū.
 et hoc notauit ap̄ls cum dixit. s. *Thessal.*
iiij. In iussu et in voce archāg. **Q**uod
 erit reformatio. Precipiet etiam xps ex
 illis pulueribus recollectis corpora res-
 formari et reformatis animasyniri que
 duo fient per virtutē diuinā: et istud no-
 tatur ab ap̄lo cum dicit. s. *Thessal. iij.*
 In tuba dei. **T**ertium d̄ sonatio. Ar-
 chāngeli em̄ qui fuerūt custodes puin-
 ciarum in prouincijs quas custodierūt
 clamabunt fortiter et sensibiliter sono
 articulado: et mediante aliqua sensibili
 creatura formata: clamabunt inquā q̄
 omnes coram iudice compareant diffi-
 nitiam sententiā: et irreuocabilem au-
 dituri. et hoc notauit ap̄ls cum dixit. s.
Thessal. iij. In voce archāgeli. De hac
 autem sonozosa tuba sic inquit *Ehyso-*
sto. super *Abattheū.* Vere vox magna
 vox tube terribilis cui omnia obediunt
 elementa: q̄ petras scindit: inferos aper-

rit portas tartareas frāgit: vincula mor-
 tuorū dirumpit: et de profundo abyssi
 afas corporibus suis assignat. Dec autē
 oīa citius consumentur in opere q̄ sa-
 gitta transit in aere dicente apostolo. s.
Coz. xv. In momēto in actu oculi in no-
 tissima tuba. Et *Viero.* super *Martē.*
 sic loquit: Quoties diem iudicij conside-
 ro: toto corpore cōtremisco. Sive enim
 comedā siue bibā siue aliqd aliud facē:
 semper videtur illa tuba terribilis in-
 nare auribus meis. **S**urgite mortui ve-
 nite ad iudiciū. Et idē ad *Cromatius* et
Deliodoū. Ego in scelerū meorū latens
 sepulero et peccatorū vinculis colligat:
 quotidie dñicum illū clamorē expecto.
Viero. Veni foras: ego deniq; oīa tuta
 timeo. Quid audis pctōr? Quid *Vie-*
ro. dicit: Et quis ipse erat? Nonne san-
 ctus: nonne probus et virtuosus: non-
 ne a curis terrenis penitus absolutus:
 nonne penitentia maceratus: nonne in
 dei opere assiduus: Et tamen clamat:
 ego timeo. Et cur non times tu o ama-
 tor seculi? O negligens in via domini.
 O peccator: nequissime contremisce et cō-
 cutiātur viscera tua: depone fatuaria
 mentis tue qua fitur non times: et se-
 pius mente reuolue *Viero.* s̄ba dicit:
 Ego timeo. Ad hoc facit exemplum qđ
Barlaā dixit de *Josaphat:* q̄ rex quidā
 magnus: christianus tamen et deuotus
 v̄ plurimum mestus omnibus appare-
 bat et. O amara vox: o dura: o rediosa
 peccatoribus omnibus quando dicitur
 eis: **S**urgite et venite ad iudicium. **E**rgo
 prouideamus vt dñi tempus adest et
 facultas datur: per penitentiā recōlle-
 mur deo quem offendimus vt bonitate
 sua ipse absoluat nos a peccatis: annu-
 mereq; societati sanctorum concedens
 hic nobis gratiam: et in futuro glorias
 qui sit benedictus per infinita secula se-
 culorum. Amen.

Quod Feria. iij. post Inuocauit de ordine
 et cōditionib; iudicij generalis: et de sen-
 tētia cōtra dānatos serēda: ac de suauī
 uocatione electorū. Sermo. xxvj.

Viri Miniuite

Virgēt in iudicio. Verba sunt ista dñi nostri iesu xpi Matth. xij. et in euāgelio hodierno. *Commes morabat frequētius saluator: noster dilectissimi diem iudicij: qm̄ nihil terribilius p̄cōubus p̄t dici: Quisnā tam demēs tā stultus tāq; obstinatissim⁹ esse p̄t vt cū audit se iudicandū diuino iudicio reseruari timere nō debeat: Iudicabit de⁹ oēs hoīes oēsq; angelos qui peccauerūt: et cōtra eos sententiā profert irreuocabiles. Qm̄ tñ p̄terea que dicta sunt de futuro iudicio generali: nō parū vtile est meditari et considerare ea que in illo iudicio fienda sunt. Recircō in p̄senti sermone adhuc de ipso erimus aliqua tractaturi. De quo tria mysteria adhuc pponimus cōtemplāda.*

Primū dicitur ordinatio.

Secundū reuelatio.

Tertium premiatio.

Q De ordine iudicij s̄m locū et modū: et qualiter ab oib⁹ siue bonis siue malis videbit̄ xps in maiestate sua. Capm. f.

Mysteriū cōreplandū de iudicio ḡnālī dī ordinatio. Ordīnabitur etem̄ s̄m doctores quantum ad tria.

Primo quantū ad locum.

Secūdo quantum ad modum.

Tertio quantum ad aspectum.

Qrimo ordinabit̄ quātus ad locū. de quo aliqui dicere voluerunt q̄ erit vallis iosaphat p̄pter verba Jobel. iij. di. *Adducā oēs gētes in vallē iosaphat et disceptabo cū eis. Sed magister sniarū elvij. di. iij. libi (quē etiā ceteri theologi subsequunt) reprehēdit illos qui dictū illud p̄beticū volūt intelligi ad litterā: qm̄ oēs hoīes in valle illa cōprehēdi nō possent. Et p̄terea est potius intelligēdum mystice et spūaliter: eo q̄ vallis iosaphat interpretat̄ vallis iudicij. Dicit ergo magister q̄ xps descēdet ad iudicandū supra montem oliueti: de*

*quo in celū ascēdit: et sedebit in aere in loco alto: et forte circa locum illū in quo apli desiderauerūt ip̄m corporaliter videre qm̄ ascēdebat in celū. Voies autē cōgregabunt in valle iosaphat cui p̄eminet mōs oliueti. Et quot in illo poterunt capi: tot erūt ibi. alij circa vallē quidā p̄p̄inuius: quidā dō remotius: electis dō existentibus ad dexterā iudicis non in terra. sed in aere: iuxta illud s. Theosal. iij. *Rapiemur cū illis in nubibus obuiam christo in aera. Si enim non raperemur in aera nisi post iudiciū qm̄ cum iudice ibunt in celū nō diceremur rāpi obuiā xpo: sed post christum. Viri tamen perfecti magis eminentius et prope iudicem erunt. Adagis tamen congruum erit q̄ christus veniat ad iudicandum in aere super montem oliueti q̄ super locus in quo passus est: quia passus est in forma infirma et iudicabit in forma gloriosa sicut in gloriosa ascēdit. Q̄ Secūdo ordinabit̄ iudiciū quantū ad modum. De summis nāq; celorū descendet filius dei cū potestate magna et maiestate: cū oib⁹ angelicis choris: et sua gloriosissima matre. Deferēt ante eum angeli passionis instrumēta: ex miraculo reformata: videly columnam: coronā spineā: crucē: clauos: spongiā: et lanceam. Et oēs electi reassumptis corporibus p̄cedent ei obuiā. Quoz processione et ordinē pie contēplari possimus: s̄m q̄ Johānes in Apoca. describit. Sit em̄. vij. c. *Audiui numerū signatorum centū quadraginta quattuor: milia signati ex omni tribu filiorū israel. Ex tribu iuda: duodecim milia signati. Ex tribu ruben: duodecim milia signati. Ex tribu gad: duodecim milia signati. Ex tribu aser: duodecim milia signati. Ex tribu neptalim: duodecim milia signati. Ex tribu manasse: duodecim milia signati. Ex tribu simeon: duodecim milia signati. Ex tribu leui: duodecim milia signati. Ex tribu ysachar: duodecim milia signati. Ex tribu zabulō: duodecim milia signati. Ex tribu ioseph: duodecim milia signati.***